

2 січня 2018 р. до нашого залу увійшла жінка похилого віку, з сивим волоссям, яке вибілилося роками, зі світло-блакитними очима, які так приязно дивилися на мене. Була це Катерина Петрівна Лецькіна, педагог за фахом, яка багато років працювала в бібліотеці ім. М. С. Грушевського. Вона прийшла в наш зал «Закордонне українство», тому що узнала, що в залі працює книжково-ілюстративна виставка, присвячена 140-ій річниці від дня народження Гната Хоткевича, відомого українського письменника, композитора, театрального діяча.

Катерина Петрівна мала особливий інтерес до цієї виставки, тому що вона багато років дружила з донькою Гната Хоткевича – Галиною Хоткевич, яка жила в Греноблі і дуже часто писала подрузі в Україну. І не тільки писала, а й надсилала свої фотографії, краєвиди Гренобля, фотографії загальних знайомих, а також заходів з приводу дня народження Гната Хоткевича.

Галина Хоткевич написала книгу «Слідом за пам'яттю: спогади в листах», видану в Києві видавництвом «Кобза» у 1993 р. Вона складається з шести листів, кожен з яких розповідає про життя сім'ї Хоткевича, про її маму, про брата Богдана, про друзів сім'ї, про роки війни, про свою дорогу в еміграцію... А закінчується книга щемливими словами: «Вклоняюся тобі, татусю, і вклоняється Україна, вільна й прекрасна земля твоя...» Низько вклоняємось і ми пам'яті чудової людини – Гната Хоткевича, якого 8 жовтня 1938 року розстріляли за вигадану провину, як і багатьох українських письменників і поетів.

Катерина Петрівна Лецькіна не могла пройти повз наш зал, де стоїть книжково-ілюстративна виставка, присвячена 140-ій річниці від дня

народження Гната Хоткевича. І прийшла вона до нас не з порожніми руками. Вона принесла 5 книжок, 3 з яких написані Г. Хоткевичем, які вийшли друком у 1917-1918 рр. Цих книг немає в фонді нашої бібліотеки, що робить їх безцінними. Є лише одна – «Спомини з революції 1905 року», яка є в фонді, але в одному екземплярі, який зберігається з 1926 року, тобто з того року, коли книга була видана і поставлена на полицю бібліотеки. А зараз ми матимемо ще один екземпляр, який дозволить обслужити більшу кількість читачів.

Ось вони, ці безцінні книги, які подарувала бібліотеці Катерина Петрівна:

- 1) Хоткевич Г. Спомини з революції 1905 року. – Харків: Перша друкарня Державного Видавництва України імені Г. І. Петровського, 1926. – 184 с. Дарчий напис: На 130-ліття з дня народження Гната Хоткевича до одеської «Просвіти» дарунок від Галини Хоткевич.
Гренобль, серпень 2007 р.
- 2) Хоткевич Г. М. Гуцули й Гуцульщина / Репринтне видання. – Косів: Писаний камінь, 2008. – 36 с.
- 3) Хоткевич Г. Хто ми і чого нам треба: видання «Рідного Слова». – Харків, [б. р.]. – 30 с.
- 4) Що кожному Українцеві треба знати: український катехізм / зібрав і видав Василь Вітинський. – Севастополь, 1917. – 23 с.
- 5) Кобець О. В Тарасова ніч: (Драматичні картини визволення України). – Київ: Час, 1918. – 16 с.

І не лише ці книги подарувала нам Катерина Петрівна. Є кілька газетних статей: «Гнат Хоткевич – універсальний митець соборницького духу», надрукована в газеті «Голос України» 27 лютого 2003 р.; стаття Віолети Дутчак, кандидата мистецтвознавства, лауреата Всеукраїнського конкурсу бандуристів: «Вічно жива струна» (на жаль, не встановлена назва газети і дата друку, бо стаття вирізана дуже економно).

Дуже цікаві фотографії, яких ми ще не бачили: чудовий кабінетний портрет Г. Хоткевича; «Живая картина. Школьный праздник», де серед гостей в національному українському вбранні стоїть Гнат Хоткевич в уже знайомій нам свиті та смушевій шапці, прихилившись до своєї першої дружини Катрі Рубанович; є фото 1910-1911 рр., де Гнат Хоткевич серед учасників Гуцульського театру. На превеликий жаль, неможливо встановити дату цих знімків, бо вони одксерені з оригіналу. Так само неможливо встановити дату

фотографії групи українських народних музик, що грали на археологічному з'їзді в Харкові у 1902 р., де серед них сидить Гнат Хоткевич з бандурою. Дуже цікавим і цінним є портрет Платоніди Хоткевич, другої жінки Гната Хоткевича, матусі Галини Хоткевич, яка створила у Криворівні Музей Івана Франка, яка була звинувачена в українському націоналізмі і відправлена у заслання на нелюдську працю і реабілітована лише в 1956 році. Дуже багато фотографій Галини Хоткевич, яка свято береже пам'ять батька.

Ми безмірно вдячні Катерині Петрівні за її подарунок, а головне – за пам'ять про видатного митця Гната Хоткевича і за те, що цією вірною пам'яттю вона щедро поділилася з нами. Дуже багато українців щиро люблять і пам'ятають великого Гната Хоткевича. Про це так тепло і щиро написав у своєму вірші поет Анатолій Перерва і подарував його Галині Хоткевич – доньці Гната:

«Пані Галині Хоткевич – славній доньці свого видатного батька – слобожанця!

Анатолій Перерва. 15 грудня 1997 року, в рік 120-річчя Гната Хоткевича.»

Не зрадить тільки біль нас,

батьку Гнате, –

Не зойк прибуди, не естрадне «бринь»...

Вчимось на кобзі грати, щоб не стогнати

На цій землі розстріляних прозрінь.

Вродливий, ставний і легкий, мов сокіл,

Серед людей, де поруч – цвіт і бруд,

Де б ти не жив, ти думав про Високе,

Якого в тебе вже не відберуть!

Не скажеш долі: повертай голоблі!

А вік летить, мов твій локомотив.

Але бринить і грає у Греноблі

Твоя струна – твій біль і твій мотив.

Якщо Господь нас виліпив із глини,

Він домішав ще віри і біди...

Дай, Боже, дітям – вірності Галини,

Малої доні Гната Галайди!

Не зрадить тільки біль нас, батьку-брате,

Продовжать – діти степу й верховин.

Вчимось на кобзі грать, щоб не вмирати

На цій землі розстріляних провин.

11.01.2018

Єфімова Г.І., провідний
бібліотекар залу «Закордонне українство» відділу
міжнародних проектів ОННБ.